

Тема 2. Фінансова звітність та її зміст

План

1. Загальні вимоги до подання інформації в фінансових звітах
2. Елементи та компоненти фінансової звітності
3. Зміст, структура та форми бухгалтерського балансу.
4. Звіт про прибутки та збитки: його призначення й зміст
5. Призначення та методика складання звіту про рух грошових коштів
6. Призначення та методика складання звіту про зміни у власному капіталі
7. Примітки до фінансових звітів

1. Загальні вимоги до подання інформації в фінансових звітах

якісні характеристики інформації –

це атрибути облікової інформації, що мають тенденцію збільшувати її корисність. Вони повинні орієнтуватися як на користувачів, так і на прийняття рішень.

Класифікація корисної інформації за фінансовими показниками

- 1. Фінансові ресурси** - інформація є корисною для визначення здатності підприємства заробляти (накопичувати) грошові кошти та їх еквіваленти у майбутньому.
- 2. Фінансова структура** - при прогнозуванні майбутніх потреб у позиках, при визначенні розподілу майбутніх прибутків та потоків грошових коштів і для визначення ймовірності залучення фінансів в майбутньому.

3. **Платоспроможність та ліквідність** - для прогнозування спроможності підприємства вчасно виконувати свої зобов'язання. Ліквідність стосується наявності грошових коштів у найближчому майбутньому після виконання фінансових зобов'язань даного періоду.
4. **Результати діяльності** - при прогнозуванні здатності підприємства "робити гроші" за рахунок існуючих ресурсів.
5. **Прибутковість** - для оцінки потенційних змін в економічних ресурсах, які воно ймовірно контролюватиме в майбутньому.
6. **Ризикованість** - для визначення ймовірності появи фінансових втрат та їх розміру, для оцінки ступеня фінансових ризиків.

Зрозумілість

якість інформації, яка подається у фінансових звітах та має бути розрахована на її розуміння та однозначне тлумачення користувачами за умови, що вони мають відповідні знання з бізнесу, економічної діяльності та бухгалтерського обліку, прагнуть вивчати інформацію з достатньою ретельністю й зацікавленні у сприйнятті цієї інформації

Доречність (релевантність)

вона *впливає на прийняття рішень* користувачів і допомагає їм оцінити минулі, нинішні чи майбутні події або ж підтвердити чи виправдати їхні минулі оцінки, тобто якщо вона забезпечує можливість перспективного або ретроспективного аналізу

- своєчасністю, що передбачає вчасне надходження інформації. Достовірна інформація втрачає сенс, якщо вона надана користувачам з запізненням. Тому конкретні строки її надання визначаються законодавчо;
- цінність для прогнозу, тобто здатність інформації бути основою для досить надійного передбачення подальших перспектив роботи компанії. Щоб мати цінність для прогнозу, інформація не повинна носити форму чіткого прогнозу. Проте можливість робити прогнози на основі фінансових звітів підсилюється способами подання інформації щодо минулих операцій і подій. Наприклад, передбачена цінність звіту про прибуток і збитки підвищується, якщо окремо розкриваються надзвичайні статті доходів або витрат.
- цінність зворотного зв'язку.

Достовірність

Інформація є достовірною, якщо вона вільна від суттєвих помилок або упередженості оцінок і правдиво відображає господарську діяльність

Правдиве подання

Щоб бути достовірною, інформація повинна правдиво відобразити операції та інші події, що вона розкриває або, як можна очікувати, зможе розкрити.

Повнота

Щоб бути достовірної, інформація у фінансових звітах повинна в повному обсязі відображатися в межах суттєвості та витрат, пов'язаних з її отриманням. У результаті упущень інформація може виявитися хибною або оманливою, а значить - недостовірною і недостатньо доречною.

Нейтральність

Щоб бути достовірної, інформація у фінансових звітах має бути нейтральною, тобто вільною від упередженості

Зіставність

Зіставність є одним із найбільш важливих інструментів аналізу при прийнятті рішень. Концептуальна основа складання і надання фінансових звітів, п. 39, МСБО пояснює порівнянність так: “користувачі повинні мати змогу порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди для того, щоб визначати тенденції у його фінансовому стані та результатах діяльності. Користувачі повинні мати також змогу порівнювати фінансові звіти різних підприємств, щоб оцінити їхній відносний фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані.”

Суттєвість інформації

Інформація є суттєвою, якщо її пропуск або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів.

Кожну суттєву статтю у фінансових звітах слід подавати окремо. Несуттєві суми слід об'єднувати з сумами подібного характеру чи функції; подавати їх окремо не треба.

***Обмеженнями доречності та
достовірності інформації
виступають:***

Співвідношення вигоди і витрат.

Вигоди, які можна одержати від використання інформації, повинні перевищувати витрати на її одержання!!!

Якісні характеристики бухгалтерської інформації різних країн

Якісні характеристики інформації	МСФО	США	Німеччина	Україна	Естонія	Великобританія	Австралія	Нова Зеландія	Канада	Франція	Росія	Бельгія	Республіка Беларусь
Зрозумілість	+	+	+	+		+	+	+	+				
Доречність	+	+		+		+	+	+	+				
Суттєвість	+	+			+	+	+		+				
Достовірність (надійність)	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+
Пріоритет сутності над формою	+	+		+							+		
Нейтральність	+	+				+		+	+				
Обачність (доречна обережність, консерватизм)	+		+	+	+					+		+	+
Повнота	+			+	+	+			+		+		+
Зіставність	+	+		+		+	+	+	+				+
Своєчасність	+	+					+	+	+		+		
Співвідношення вигоди і витрат	+	+	+				+				+		

2. Елементи та компоненти фінансової звітності.

Концептуальна основа МСБО виділяє такі елементи фінансової звітності:

- 1. Активи
- 2. Власний Капітал
- 3. Зобов'язання
- 4. Доходи
- 5. Витрати

Відповідно до концептуальної основи **GAAP** існують наступні елементи фінансових звітів:

Баланс

1. Активи
2. Власний капітал
3. Зобов'язання

● Звіт про прибутки і збитки

- 4. Виручка (виторг)
- 5. Витрати
- 6. Прибутки
- 7. Збитки

- **Звіт про зміни у фінансовому стані**
- 8. Джерела коштів
- 9. Використання коштів
- 10. Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів

АКТИВИ -

ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких як очікується призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Зобов'язання –

це теперішня заборгованість підприємства, яка виникає внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів, які втілюють в собі майбутні економічні вигоди.

Власний капітал -

це залишкова частка в активах підприємства після вирахування всіх його зобов'язань (чисті активи).

Доходи -

збільшення економічних вигод у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або зменшення зобов'язань, які приведуть до зростання власного капіталу (крім випадків зростання капіталу за рахунок внесків учасників).

Витрати -

це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або збільшення зобов'язань, які призведуть до зменшення власного капіталу (крім випадків зменшення капіталу за рахунок виплати дивідендів або вилучення сміти).

Повний комплект фінансових звітів містить такі компоненти:

а) баланс;

б) звіт про прибутки та збитки;

в) звіт, який відображає:

- усі зміни у власному капіталі або

- зміни у власному капіталі, крім тих, які відбулися в результаті капітальних операцій з власниками та виплат власникам;

г) звіт про рух грошових коштів;

г') облікову політику та пояснювальні примітки.

The background of the slide features a vibrant sunset over a body of water. The sky is a deep blue, transitioning to a lighter blue and yellow near the horizon where the sun is setting. A faint rainbow is visible in the sky. The water in the foreground is dark blue with gentle ripples.

3. Зміст, структура та форми бухгалтерського балансу

Баланс -

звіт про фінансовий стан підприємства, в якому відображаються його активи, зобов'язання, власний капітал на певну дату.

**Фундаментальна формула
балансу: $A = Z + K$**

У міжнародній практиці існує 2 основні форми балансу:

- - форма рахунку (А і П горизонтальна);
- - форма звіту (вертикальна).

Баланс (горизонтальний)

Актив (що?)	Капітал і зобов'язання (чиє?)
Поточні (оборотні) активи	Поточні (короткострокові) зобов'язання
Довгострокові активи	Довгострокові зобов'язання
Інші активи	Власний капітал
Валюта балансу	Валюта балансу

**Нерозподілений прибуток =
Прибутки - Дивіденди**

4. Звіт про прибутки та збитки (ЗПЗ): його призначення й зміст

Виручка – Витрати = Прибуток

ЗПЗ була відображена інформація про:

- а) дохід;
- б) результати операційної діяльності;
- в) фінансові витрати;
- г) частину прибутків і збитків асоційованих компаній та спільних підприємств, обліковану з використанням методу участі в капіталі;
- ґ) податкові витрати;
- д) прибутки або збитки від звичайної діяльності;
- е) екстраординарні статті;
- є) частку меншості;
- ж) чистий прибуток або збиток за період.

Перший спосіб називають методом характеру витрат

Витрати об'єднують у звіті про прибутки та збитки згідно з їхнім характером, (наприклад, амортизація, придбання матеріалів, транспортні витрати, заробітна плата, витрати на рекламу) та не перерозподіляють згідно з їх різноманітними функціями на підприємстві.

Класифікація за методом характеру витрат:

Дохід від реалізації.....	X
Інший операційний дохід.....	X
Зміни запасів готової продукції та незавершеного виробництва.....	X
Використана сировина та матеріали.....	X
Витрати на персонал.....	X
Витрати на амортизацію.....	X
Інші операційні витрати.....	X
Операційні витрати, всього.....	(X)
Прибуток від операційної діяльності.....	X

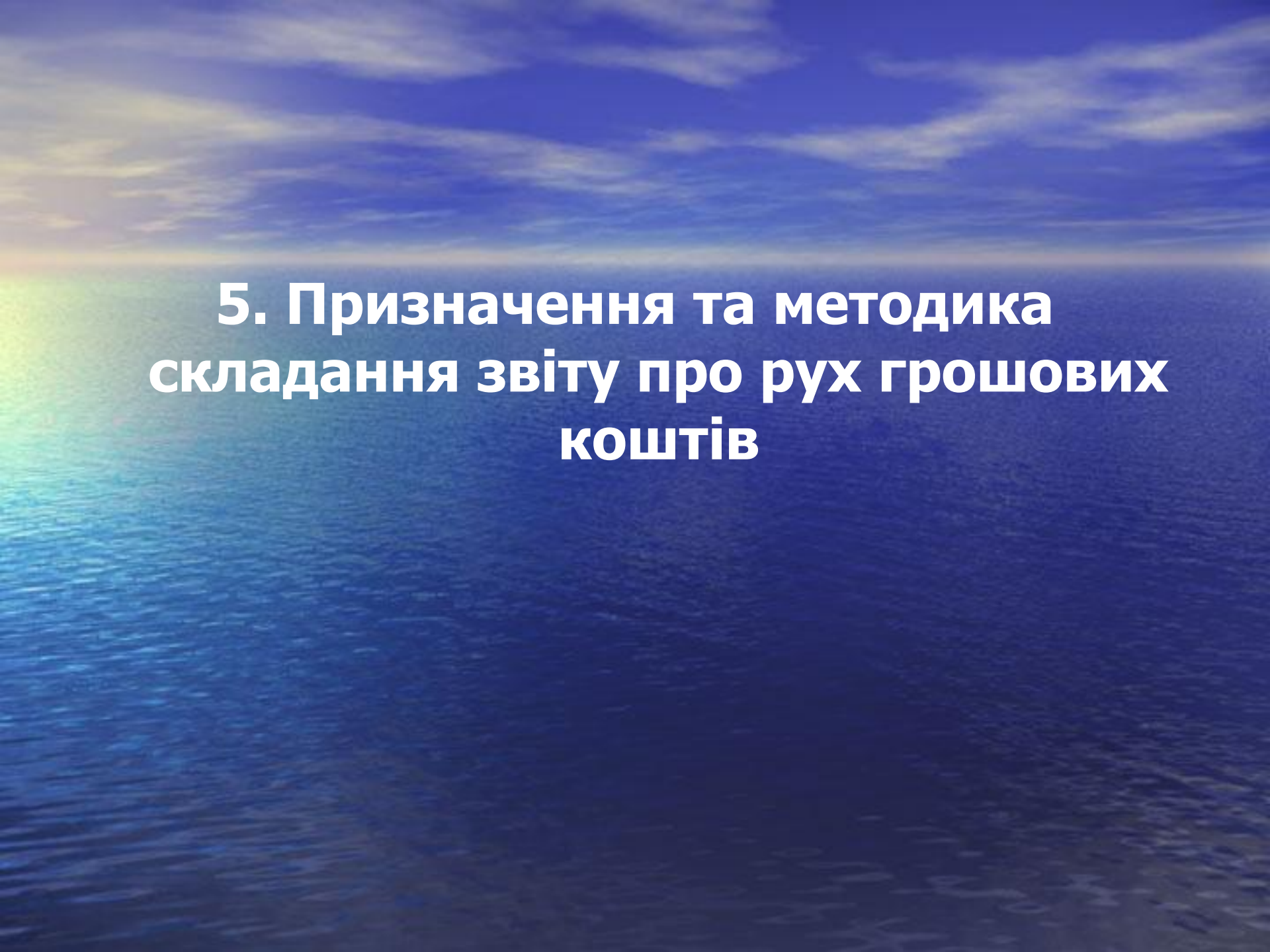
Другий спосіб називають методом функції витрат або "собівартості реалізованої продукції"

згідно з яким витрати класифікують відповідно до їх функцій як частину собівартості реалізації, збуту або адміністративної діяльності

Класифікація із застосуванням методу функції витрат:

Дохід від реалізації.....	X
Собівартість реалізованої продукції.....	(X)
Валовий прибуток.....	X
Інший операційний дохід.....	X
Витрати на збут.....	(X)
Адміністративні витрати.....	(X)
Інші операційні витрати.....	(X)
Прибуток від операційної діяльності.....	X

5. Призначення та методика складання звіту про рух грошових коштів

Звіт про рух грошових коштів (ЗРГК)

інформацію про надходження і вибуття грошових коштів в результаті основної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємств.

МСБО 7 „ЗРГК“.

Це дає можливість оцінювати фінансові вкладення, що у майбутньому дозволяє нарощувати прибуток, а також простежити за грошовими надходженнями від кредиторів, що у майбутньому спричинять за собою вибуття коштів для погашення зобов'язань.

Еквіваленти ГК -

це короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у готівку та яким притаманним незначний ризик зміни вартості.

Узагальнена форма ЗРГК має такі статті:

- Грошові кошти від операційної діяльності.
- Чистий приток і відтік грошових коштів від операційної діяльності
- Грошові кошти від інвестиційної діяльності.
- Чистий приток і відтік грошових коштів від інвестиційної діяльності.
- Грошові кошти від фінансової діяльності.
- Чистий приток і відтік грошових коштів від фінансової діяльності.
- Чистий рух грошовий коштів (чистий рух грошовий коштів можна перевірити за даними балансу).
- Залишки грошових коштів на початок періоду.
- Залишок грошових коштів на кінець періоду.

Операційна діяльність -

це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною та фінансовою діяльністю.

Приклади грошових потоків від операційної діяльності:

- від реалізації товарів, робіт, послуг.
- надходження грошових коштів у вигляді комісійних, від авторських гонорарів;
- надходження коштів від операційної оренди, комісійних і інших доходів;
- виплати коштів постачальникам і підрядчикам за товари, роботи і послуги;
- виплати коштів працівникам;
- грошове надходження і платежі страхової компанії як страхові премії й інші види страхової допомоги;
- виплати коштів або компенсації податку на прибуток, якщо тільки вони не можуть бути ув'язані з фінансовою або інвестиційною діяльністю;
- надходження і виплати коштів по контрактах, укладених для комерційних або торговельних цілей;
- одержання штрафів, пені, неустойок і інших санкцій за порушення господарських договорів;
- суми отриманих грантів і субсидій.

Інвестиційна діяльність -

це придбання та реалізація необоротних активів, а також придбання тих фінансових інвестицій, які не є складною частиною еквівалентів грошових коштів.

Окреме розкриття руху грошових коштів від інвестиційної діяльності дозволяє визначити витрати по придбанню або реалізації необоротних активів.

Приклади руху грошових коштів від інвестиційної діяльності:

- виплати грошових коштів для придбання основних засобів, нематеріальних активів, та інших довгострокових активів, та надходженням грошових коштів від реалізації цих активів;
- одержання дивідендів та % за облігаціями;
- виплати та надходження грошових коштів відповідно для придбання або продажу акцій, боргових цінних паперів.

Фінансова діяльність -

це діяльність, яка призводить до зміни розміру та складу власного та запозиченого капіталу підприємства.

Приклади руху грошових коштів від фінансової діяльності:

- надходження грошових коштів від випуску акцій або інших інструментів власного капіталу;
- виплати грошових коштів власниками для придбання або викупу раніш випущених акцій;
- виплата дивідендів;
- надходження грошових коштів від випуску боргових зобов'язань: позик, векселів, облігацій, а також коротко- або довгострокових позик;
- виплати для погашення позик.
- виплата коштів орендарю для зменшення заборгованості з фінансової оренди.

Згідно з МСБО 7 існує 2 методи складання ЗРГК:

- - прями́й
- - непрями́й

Різниця у використанні цих методів заключається в складанні розділу "Визначення **ГК** від операційної діяльності".

При прямому методі

послідовно розраховуються основні показники валового грошового потоку: надходження та основні видатки грошових коштів від операційної діяльності.

При застосуванні непрямого методу

чисті прибутки й збитки коригуються відповідно до впливу операцій негрошового характеру, будь-яких відрахувань або надходжень грошових коштів від інвестиційної та фінансової діяльності, а також коригування здійснюється з врахування впливу зміни у складі запасів, Дт і Кт заборгованості.

Негрошові операції -

це операції, які не потребують використання грошових коштів:

- - бартер;
- - надходження основних засобів в результаті фінансового лізингу;
- - перетворення зобов'язань на власний капітал.

Прямий метод складання ЗРГК

Послідовність складання першого розділу ЗРГК від основної діяльності:

- 1. Визначення суми надходжень грошових коштів від покупців.
- 2. Визначення суми платежів грошових коштів постачальникам.
- 3. Визначення суми сплачених грошових коштів операційних витрат.
- 4. Визначення суми сплачених відсотків.
- 5. Визначення суми сплачених податків на прибуток.

Непрямий метод

Порядок трансформування прибутку по непрямому методі.

Прибуток	
Додається	Віднімається
1. амортизаційні відрахування;	1. доходи від неопераційної діяльності;
2. збитки від неопераційної діяльності;	2. збільшення поточних активів;
3. зменшення оборотних активів;	3. збільшення витрат майбутніх періодів;
4. зменшення витрат майбутніх періодів;	4. зменшення поточних зобов'язань;
5. збільшення поточних зобов'язань	5. зменшення доходів майбутніх періодів;
6. збільшення доходів майбутніх періодів;	6. прибуток від реалізації активів.
7. збитки від реалізації активів.	
Зміна коштів у результаті операційної діяльності	

Процес складання звіту про рух грошових коштів включає наступні етапи:

- Перенос фінансового результату від звичайної діяльності до оподатковування.
- Визначення руху грошових коштів у результаті операційної діяльності (коректування фінансового результату).
- Визначення руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності.
- Визначення руху грошових коштів у результаті фінансової діяльності.
- Визначення чистого руху грошових коштів за звітний період.
- Перенос залишку засобів на початок року.
- Облік впливу валютних курсів на залишок засобів.
- Визначення і звірення залишку засобів на кінець року.

Звіт про рух ГК (прямий метод)

I.	Грошові кошти від операційної діяльності	
	1. Грошові кошти від реалізації $(5900 + (400 - 600))$	5700
	2. Грошові кошти виплачені при заготівлі запасів $(3000 + 140 + 50)$	(3190)
	3. Грошові кошти виплачені як операційні витрати $(2160 + 20)$	(2180)
	4. Грошові кошти виплачені як % $(70 + 10)$	(80)
	5. Грошові кошти виплачені як податки $(150 - 100)$	(50)
	<i>Чисті надходження або видатки грошових коштів від операційної діяльності $(1 - (2 + 3 + 4 + 5))$</i>	+200
II.	Грошові кошти від інвестиційної діяльності	
	Грошові кошти виплачені при купівлі ОЗ $(1480 + 240 - 120 = 600)$	(100)
	Грошові кошти отримані при продажу ОЗ $(2100 + 700 - 300 = 2500)$	120
	<i>Чисті надходження (видатки) ГК від інвестиційної діяльності $(120 - 100)$</i>	+20
III.	Грошові кошти від фінансової діяльності	
	Грошові кошти від викупу облігацій	(180)
	Виплачені дивіденди	(140)
	Грошові кошти, отримані від випуску акцій	+150
	<i>Чистий видаток грошові кошти від фінансової діяльності</i>	(170)
	Чистий рух ГК за звітний період	+50
	Залишок ГК на початку періоду	120
	Залишок ГК на кінець періоду	170

Звіт про рух ГК (непрямий метод, операційна діяльність)

Чистий прибуток до оподаткування	380
Коригування ЧП до оподаткування:	
Знос та амортизація	240
Прибуток (-) збиток (+) від реалізації основних засобів	60
Прибуток від викупу акцій	(160)
Зменшення (+) збільшення (-) оборотних активів:	
Дебіторська заборгованість	(200)
Запаси	(140)
Витрати сплачені наперед	(20)
Збільшення (+) зменшення (-) зобов'язань:	
Кредиторська заборгованість	(50)
Параховані зобов'язання	(10)
Заборгованість за податками	100
Чистий приріст (відтік) грошових коштів від основної діяльності	200

**6. Призначення та методика
складання звіту про зміни у
власному капіталі**

Звіт про зміни в капіталі (Statement of changes in shareholders' equity)

надає інформацію про зміни у складі
власного капіталу впродовж звітнього
періоду

Звіт про власний капітал повинен містити таку інформацію:

- а) чистий прибуток або збиток за певний період;
- б) кожна стаття доходу та витрат, прибутку або збитку, які згідно з вимогами інших стандартів визнаються безпосередньо у складі власного капіталу, і загальна сума за цими статтями;
- в) кумулятивний вплив змін в обліковій політиці та виправлення суттєвих помилок, розглянутих згідно з базовими підходами в МСБО 8;
- г) капітальні операції з власниками та виплати дивідендів власникам;
- ґ) сальдо накопиченого прибутку або збитку на початок певного періоду та на дату балансу, а також; зміни за період;
- д) узгодження балансової вартості кожного класу власного капіталу, премії за акціями та всі забезпечення на початок і кінець періоду, розкриваючи кожну зміну окремо.

ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ ГРУПИ АБВ ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2010 р.

	Власний капітал за номіналом	Премія за акціями	Резерв переоцінки	Резерв переведення	Накопичений прибуток	Усього
Залишок на 31 грудня 20-0 р.	X	X	X	(∞)	X	X
Зміни в обліковій політиці					(∞)	(∞)
Перерахований залишок	X	X	X	(∞)	X	X
Дооцінка майна			X			X
Знецінення інвестицій			(∞)			(∞)
Курсові різниці				(∞)		(∞)
Чисті прибутки або збитки, не визнані у звіті про прибутки та збитки			X	(∞)		X
Чистий прибуток за період					X	X
Дивіденди					(∞)	(∞)
Випуск акціонерного капіталу	X	X				X
Залишок на 31 грудня 20-1 р.	X	X	X	(∞)	X	X
Уцінка майна			(∞)			(∞)
Дооцінка інвестицій			X			X
Курсові різниці				(∞)		(∞)
Чисті прибутки або збитки, не визнані у звіті про прибутки та збитки			(∞)	(∞)		(∞)
Чистий прибуток за період					X	X
Дивіденди					(∞)	(∞)
Випуск акціонерного капіталу	X	X				X
Залишок на 31 грудня 20-2 р.	X	X	X	(∞)	X	X

7. Примітки до фінансових звітів

У примітках до фінансових звітів підприємства слід:

- а) подавати інформацію про основу складання фінансових звітів і про конкретну облікову політику, обрану та застосовану для суттєвих операцій і подій;
- б) розкривати інформацію, яку вимагають Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і яку не подано ніде у фінансових звітах;
- в) подавати додаткову інформацію, яку не подано безпосередньо у фінансових звітах, але яка є необхідною для правдивого подання.

Примітки до фінансових звітів слід подавати систематично. До кожної статті балансу, звіту про прибутки та збитки і звіту про рух грошових коштів слід робити перехресні посилання на будь-яку пов'язану з ними інформацію у примітках.

У примітках подається:

- а) відповідність Міжнародним стандартам бухгалтерського обліку;
- б) виклад застосованої основи оцінки та основ облікової політики;
- в) пояснювальна інформація до статей, поданих безпосередньо в кожному фінансовому звіті в тому порядку, в якому подана кожна стаття і кожен фінансовий звіт;
- г) інші розкриття інформації, включаючи:
  - непередбачені події, контрактні зобов'язання та розкриття іншої фінансової інформації;
  - розкриття нефінансової інформації.